Statsforvalteren i Innlandet

Vår dato: 18.05.2022
Vår ref: 2022/2768
Deres dato: 01.03.2022
Deres ref:

Drevsjø Stedsgruppe

Saksbehandler, innvalgstelefon
Linnea Karoline Vereide, 61266062

Att.Katrine Kleiven

Volaberget og Kvemskjølen naturreservat – Dispensasjon - oppkjøring av skiløyper langs etablerte løypetraseer

Statsforvalteren i Innlandet gir Drevsjø Stedsgruppe v/Katrine Kleiven tillatelse til oppkjøring av skiløyper langs etablerte løypetraseer innenfor Volaberget og Kvemskjølen naturreservat, med hjemmel i § 5 punkt 7 i verneforskriften for Volaberget og Kvemskjølen naturreservat. Tillatelsen gjelder for vintersesongene: 2022/2023, 2023/2024 og 2024/2025. Siste dag for oppkjøring av skiløyper settes til 15. april eller 2. påskedag dersom påska er sen. Tillatelsen er gitt på bestemte vilkår som er beskrevet nedenfor.

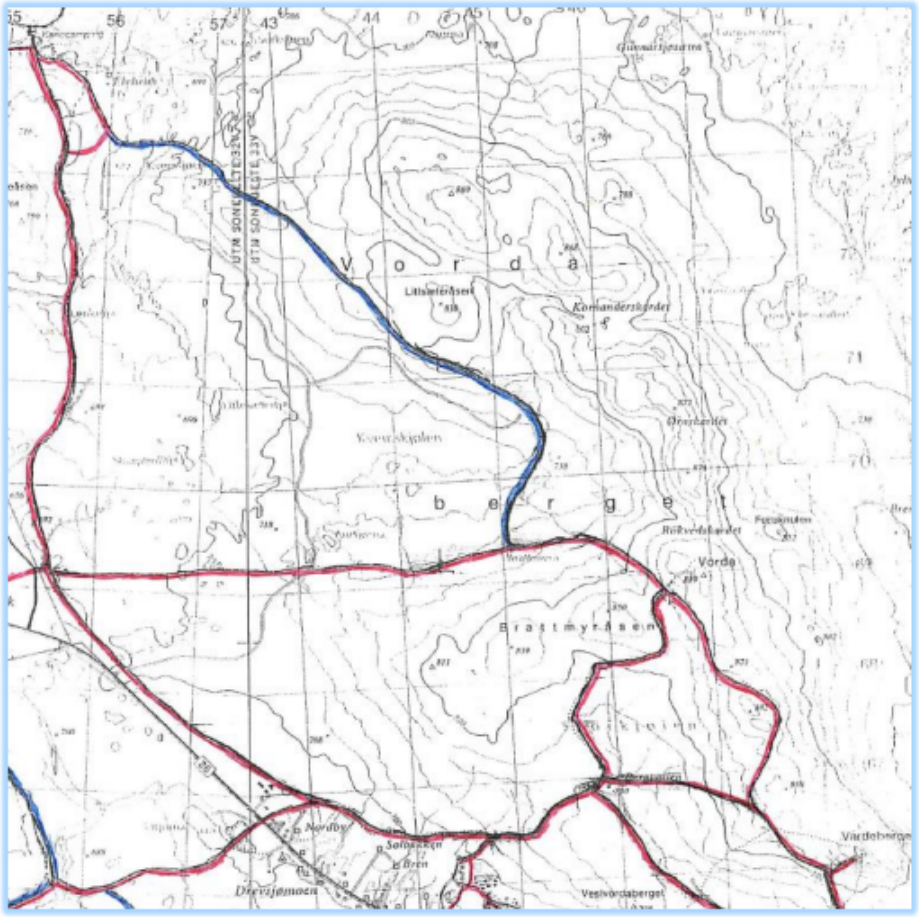
Søknaden
Vi viser til deres søknad av 1. mars 2022, angående tillatelse til oppkjøring av skiløyper i Volaberget og Kvemskjølen naturreservat, Engerdal kommune. Vi beklager lang saksbehandlingstid.

Drevsjø Stedsgruppe v/Katrine Kleiven søker om tillatelse til oppkjøring av skiløyper, jf. § 5 punkt 7 i verneforskriften for Volaberget og Kvemskjølen naturreservat hvor det står at forvaltningen kan gi dispensasjon til oppkjøring av skiløyper langs etablerte løypetraseer fra Vola retning Femundsenden og fra Vola retning Sorken. Kart over løypene er vist på side 2.

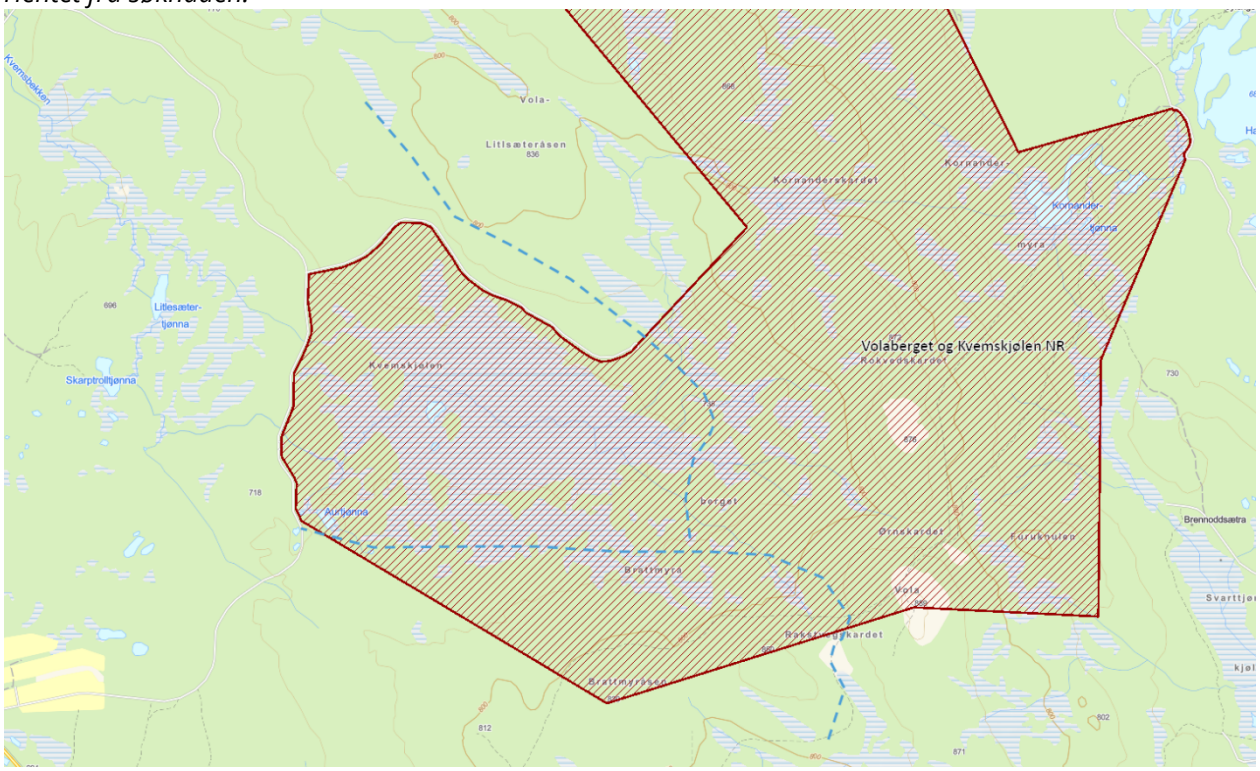
Det søkes om en dispensasjon for tre år, dvs. vintersesongen 2022/2023, 2023/2024 og 2024/2025, samt oppkjøring til årets påske 2022.

Skiløypene er tenkt kjørt opp med snøskuter i første omgang, men søker opplyser per telefon at det i fremtiden kan være aktuelt å kjøpe inn en løypemaskin.

Figur 1: røde og blå linjer viser skiløype traseer i og rundt Volaberget og Kvemskjølen naturreservat

Hentet fra søknaden.

Stiplet blå linjer = skiløypetraser, Rød skravering = Volaberget og Kvemskjølen NR (InnlandsGis).

Lovgrunnlag
Volaberget og Kvemskjølen naturreservat ble opprettet 2. september 2005. Formålet med fredningen er å bevare et stort og spesielt naturskogområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Av spesielle kvaliteter har området relativt store arealer med urskognær furuskog, rik myrvegetasjon og arealer med konsentrasjon av truede og sårbare arter. Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Jf. verneforskriften § 3 punkt 1 er vegetasjonen, herunder døde busker og trær, fredet mot skader og ødeleggelse. Videre er dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, fredet mot skade og ødeleggelse, jf. § 3 punkt 2.

Motorferdsel til lands og til vanns i naturreservatet er forbudt, jf. § 3 punkt 4.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til oppkjøring av skiløyper langs etablerte løypetraseer fra Vola retning Femundsenden og fra Vola retning Sorken, jf. § 5 punkt 7.

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet og vurderingen skal fremgå av beslutningen.

Statsforvalterens vurdering
Volaberget og Kvemskjølen naturreservat er et stort og spesielt naturskogområde med store arealer med urskognær furuskog, rik myrvegetasjon og områder med konsentrasjon av truede og sårbare arter. Volaberget fanger opp de minst påvirkede restene av den typiske fattige furudominerte skogen som er karakteristisk for Femundtraktene. Her er det rike forekomster av mange krevende gammelskogarter og er en av landets rikeste lokaliteter for vedboende sopp knyttet til død ved av furu. Kvemskjølen er et stort og urørt myrområde dominert av rikmyrtyper, og er en av få store myrflater med rike plantesamfunn som finnes i Engerdal. I naturreservatet kan en finne blant annet følgende rødlistede lav- og sopparter; ulvelav (NT), rosenkjuke (NT), svartsonekjuke (NT), sukkernål (NT), taigakjuke (VU), tyrikjuke (NT), flekkhvitkjuke (NT), taigapiggskinn (NT) og taigakjuke (VU). Ved Kvemskjølen er det også registrert de rødlistede artene vipe (CR) og granmeis (VU), samt arter som: gulerle, buskskvett, gluttsnipe, grønnstilk og heipiplerke, og disse er registrert som hekkende eller i mulig hekking.

Statsforvalteren vurderer at kunnskapsgrunnlaget for de naturfaglige verdiene i området er gode, jf. nml. § 8. Vi har god oversikt over naturverdiene i området gjennom registreringer av arter og naturtyper i ulike databaser (Naturbase, InnlandsGis, Sensitive artsdata) og fagrapporter i forbindelse med verneprosessen. Nml. § 9 «føre-var-prinsippet» vektlegges derfor her i liten grad.

I henhold til nml. § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil utsettes for. Det er kun gitt en dispensasjon tidligere i reservatet, og det var også til Drevsjø Stedsgruppe, da for å merke opp en sti i reservatet. Ellers er det lite aktivitet i området. Ved å kjøre opp skiløyper innenfor naturreservatet, legger en opp til økt trafikk på vinteren. Det er begrenset hvor og hvor mange skiløyper som er omsøkt, og det er i verneforskriften lagt opp til at en kan tillate oppkjøring av slike løyper så lenge det er langs etablerte løypetraseer. Statsforvalteren vurderer at omfanget av løypeoppkjøringen vil ligge innenfor hva området vil kunne tåle, jf. nml. § 10. Det vil bli satt vilkår om at oppkjøring av skiløyper kan holde fram til og med 15. april eller 2. påskedag dersom påska er sen. Tidspunktet settes med hensyn til at fugl – og dyrelivet i området skal få ro inn mot hekke- og reiretableringsperioden. I tillegg til at oppkjøring av skiløyper

vil pakke snøen hardere enn den ellers ville ha blitt, og dette kan føre til at snøen smelter saktere i løypetraséen enn utenfor.

Søker har per telefon opplyst om at skiløypene skal kjøres opp med snøskuter, men at det er aktuelt at det en gang i fremtiden kan bli kjøpt inn en løypemaskin for preparering. Statsforvalteren vil bemerke at skiløypa vil bli en del bredere ved bruk av en løypemaskin enn en snøskuter, som da kan komme i konflikt med vegetasjonen (busker og trær) i naturreservatet. Statsforvalteren gir ikke tillatelse til at vegetasjonen ryddes/må hogges for å gjøre plass til en løypemaskin. Dersom det er ønskelig å bruke løypemaskin, må dette søkes om i en egen søknad, og en må da legge opp til en befaring av området for å se eventuelt hvor traseen skal gå og om det er trær/busker som kan ryddes/hogges. I denne søknaden tar vi derfor utgangspunkt i at skiløypene kjøres opp med snøskuter langs eksisterende løypetraseer.

Det er i henhold til verneforskriften mulighet til å gi tillatelse for oppkjøring av skiløyper langs etablerte løypetraseer fra Vola retning Femundsenden og fra Vola retning Sorken, jf. § 5 punkt 7. Beskrivelsen av løypetraseen i verneforskriften er noe vagt formulert, og det er ikke tegnet inn skiløypetraseer på vernekartet av 2005. Statskog, som her er grunneier, har oversendt kart over skiløypetraseer som de hadde avtale med Femund-Engerdal Løypeservice A/S til å kjøre opp tidligere. I henhold til dette kartet ser det ut til å være omtrentlig de samme løypene som det nå søkes om (se vedlegg). I tillegg samsvarer løypetraseen med Engerdal kommune sin *Forskrift for skiløypenettet i Engerdal kommune*, som ble vedtatt 15.02.2007. I forskriften er følgende løyper innenfor reservatet beskrevet slik:

- Nr. 23. *Vola (Brattmyråsen) – Dalsvika (tillatelse fra Fylkesmannen må innhentes for kjøring i Volaberget/Kvemskjølen naturreservat) (7 km).*

- Nr. 55. *Drevsjømoen – Dalsvika (med tilknytning fra Femundsvika) – Sorken – Litjsæteråsen – Brattmyra – Vola (skihytta). For strekningen Sorken-Vola (skihytta), må det innhentes tillatelse fra Fylkesmannen for kjøring i Volaberget/Kvemskjølen naturreservat (20 km).*

Statsforvalteren vurderer derfor at de omsøkte traseene er de samme som er vist til i verneforskriften og i *Forskrift for skiløypenettet i Engerdal kommune.*

Den omsøkte løypetraseen ligger også innenfor områder som reinbeitenæringen har interesser i og rett til å bruke. Statsforvalteren har vært i kontakt med Elle Merete M. Omma som er leder for reinbeitedistriktet Svahken sijte/Elgå per telefon og e-post for å høre om de hadde innspill til at skiløypetrasene blir oppkjørt i reservatet i forhold til at området brukes som beite for tamreinen. Statsforvalteren har ikke lykkes å få tilbakemelding fra reinbeitedistriktet, og vurderer dermed søknaden ut ifra den kunnskapen vi besitter.

Det er en del myrområdet i naturreservatet, som gjør at det er viktig at preparering av skiløyper kun forekommer på godt snødekt, frossen mark for å ikke sette kjørespor i terrenget. Det settes vilkår om dette. Dersom det skulle oppstå varige spor i terrenget, eller andre skader på naturverdiene i naturreservatet, vil tiltakshaver være ansvarlig for å rette opp disse så langt det går, jf. nml. § 11.

Nml. § 12 omhandler miljøforsvarlige teknikker og driftsmåter. Statsforvalteren vurderer at hensynsfull kjøring med snøskuter på godt snødekt mark langs aktuell skiløypetrase, forutsatt at det ikke ryddes vegetasjon i kjøretraseen, neppe vil medføre skade på naturmangfoldet.

På bakgrunn av overnevnte vurderinger finner Statsforvalteren å kunne gi Drevsjø Stedsgruppe tillatelse til å bruke snøskuter for preparering av skiløyper innenfor Volaberget og Kvemskjølen naturreservatet. Tillatelsen gjelder preparering av den delen av skiløypenettet som ligger innenfor naturreservatet i henhold til vedlagt løypekart i søknaden. I denne vurderingen er det lagt vekt på at de aktuelle løypetrasene er etablerte traseer som en kan få tillatelse til å preparere etter søknad, at det ikke skal ryddes vegetasjon i traseen og at oppkjøringen av skiløypene skjer på godt snødekt frossen mark, slik at faren for terrengskader vil være begrenset. Statsforvalteren vurderer derfor at tiltaket ikke vil påvirke verneverdiene i nevneverdig grad og vil ligge innenfor rammen av hva området tåler av påvirkning, jf. nml. § 10.

Statsforvalteren vurderer at tiltaket ikke vil skape en uheldig presedens, da det i verneforskriften for Volaberget og Kvemskjølen naturreservat er en åpning for å tillate oppkjøring av skiløyper langs etablerte løypetraseer etter søknad, i tillegg er det kun tale om to skiløyper innenfor naturreservatet.

Vedtak
Statsforvalteren i Innlandet gir Drevsjø Stedsgruppe v/Katrine Kleiven tillatelse til oppkjøring av skiløyper langs etablerte løypetraseer innenfor Volaberget og Kvemskjølen naturreservat, med hjemmel i § 5 punkt 7 i verneforskriften for Volaberget og Kvemskjølen naturreservat. Følgende vilkår er knytt til tillatelsen:

1. Tillatelsen gjelder for vintersesongene: **2022/2023, 2023/2024 og 2024/2025.**
   Siste dag for oppkjøring av skiløyper er 15. april eller 2. påskedag dersom påska er sen.
2. Det skal kun kjøres opp skiløyper i henhold til traseer vedlagt søknaden og vist på kart side 2.
3. Det skal benyttes snøskuter for oppkjøring av skiløypene.
4. Oppkjøring av skiløyper skal kun skje på godt snødekt og frossen mark. I hovedsak skal løypekjøring skje etter snøfall, og begrenses mest mulig.
5. All kjøring skal skje på en hensynsfull måte, slik at skader på vegetasjon og forstyrrelse av dyrelivet unngås.
6. Det skal ikke foretas rydding av vegetasjon i løypetraseen.
7. Denne tillatelsen skal medbringes under kjøring og kunne vises ved eventuell kontroll av offentlig oppsyn.

Denne dispensasjonen gjelder kun i forhold til verneforskriften for Volaberget og Kvemskjølen naturreservat. Dere må selv avklare behovet for tillatelse etter annet lovverk og grunneieres tillatelse før tiltaket kan utføres.

Klageadgang
Statsforvalteren viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottakelsen av dette brevet. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Linnea Karoline Vereide
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Engerdal kommune
Engerdal Fjellstyre
SNO

Vedlegg
Skiløypekart